

Bengtas tak

Ur boken Vargatider på Stångenäset Utgiven 1965 av Sven Rydstrand

Traditionen i Bro socken har bevarat namnet "Bengtas tak" på en egendomlig bergsformation, belägen strax invid insjön Lillevattnet på Skottefjället, detta märkliga bohuslänska torpreservat, som rymmer så många minnen och därför borde fridlysas och bevaras från bebyggelse och exploatering.



Om den tragiska händelse, genom vilken den nämnda bergsformationen fått sitt namn, finner man följande berättelse i Stångenäs härads dombok för den 5 november år 1667, då tinget hölls för Sotenäs och Stångenäs på gården Broberg:

"Inger Olsdotter giver klageligen till kända att hennes dotter, en liten piga, Bengta Swensdotter benämnd, så när 10 år gammal, är bliven död funnen i Hallinds mark. Hon tjänade hos Olluf Nielsson, husmand under Hallind, och vaktade hans ko. Olluf Nielsson berättade att barnet gick ut frisk och sund om morgonen och hade kon med sig åt marken. Och skedde det fredagen näst före Martinii dag. Emot aftonen kom kon hem men icke pigan. Strax gick han ut med sitt folk och ropade och sökte i marken både där såväl som hos modern samt i den andra gården, men de kunde inte finna henne.

Sedan togo de pigans moder med sig och mera folk, sökande allestädes i skog och mark, och funno henne inte förrän om 11 dagars tid, sedan de saknade henne, liggande borta i marken under ett bart berg. Det Inger, modern, och Hans Rassmusson i Berg och bekänna. De buro henne in i Ollufs hus.

Andra dagen sände de bud till Anders i Fuhlekärr, nämndemannen, och Anders i Skarstad, som skulle bese liket. Samma män betygade, att uppå bröstet nedåt magen var hon något blå, och fåglar eller odjur hade ätit något av den högra kinden. Orten och rummet, varest hon

blev funnen, besågo de. Berget, varunder hon låg, var vid pass 9 kvart högt, slätt ovan och brant samt jämt på sidan som på en vägg. Mossan på berget eller sidorna förnummo de ej heller vara så avskavd, att hon skulle ha kunnat falla utföre.

De som funno henne, sade, att hennes ena sko och vante var borta, och låg hon rätt på ryggen vid berget.

Rätten tillsporde Olluf om han Olluf hade slagit henne, förr än hon gick ut om morgonen. Han svarade: nej.

En huskvinna, Martha Bengtsdotter, samt den dödas syster, en piga på sexton år, berättar, att Bengta var frisk och sund, och att intet skilde henne, då hon gick ut om fredagsmorgonen. Olluf i Hallind sade att han såg henne, då hon gick ut samma morgon med kon men han kunde inte förnimma att något skilde henne."



© Foto Mårgan Sandström

Bengtas tak Skottfjället

Läge: N58,4757 O11,5236

Fr.v. Roger Karlsson, Bo Sivertsson och Antonia Klåft. Här gick förmodligen pigan Bengta upp, och där Roger står är stupet, som hon inte såg.

Bergsformationen "Bengtas tak", som allt sedan den tiden varit liksom ett minnesmärke över den lilla vallflickan, som gick ett så tragiskt öde till mötes uppe i fjället, är än i dag målet för många fjällvandrare. Ingen uppmärksam naturvän kan undgå att lägga märke till det egendomliga bergsflåget, där det ligger nästan som ett hustak, under vilket det sägs att människor också skall ha bott en gång i forna tider.

Detta berg finns också omnämnt i ett protokoll från en stängselmättningsförrättning, vilken ägde rum på hemmanen Fjäll och Medby år 1830. Till ledning för intresserade vandrare i Skottefjället, vilka vill uppsöka den omnämnda bergsformationen, kan ur detta protokoll anföras följande:

"Delningen å utmarkssträckan mellan Hallind och Fjäll utgör efter kartan 900 famnar, varav Fjäll för framtiden får från Uteby sten förbi torpet därvid till sten 167 famnar. Härifrån till berget Bengtas tak, 170 famnar. Vidare till Lillevatten, en insjö, 330 famnar. Fjäll har vidare till änden 233 famnar."



© Foto Morgan Sandström

Bengtas tak Skottfjället

Läge: N58,4757 O11,5236

Fr.v. Bo Sivertsson, Roger Karlsson och Antonia Klüft. Förmodligen ramlade pigan Bengta utför stupet, där Roger står "och hon låg rätt på ryggen"

Vid läsningen av det ovan citerade protokollet från år 1667 är det intressant att lägga märke till, att den lilla flickan låg ute under berget i 11 dagar och nätter. Detta är ju ett bra bevis på att det då ännu icke fanns några vargar på Skottefjället. Eljest hade dessa säkert hittat henne. Men några uppgifter om vargar förekommer inte heller i Stångenäs härads dombok förrän på 1690-talet.

Längdmått	<i>Åren 1665 - 1855</i>	<i>Meter</i>
1 g:1 mil (lantmil)	= 18000 alnar = 36000 fot	= 10 689,0
1 fjärdingsväg	= 1/4 mil	= 2672
1 famn	= 3 alnar	= 1,781
1 aln	= 2 fot	= 0,594
1 fot	= 2 kvarter	= 0,297
1 kvarter	= 6 tum	= 0,149
1 tum	= 12 linjer	= 0,025